

moremo o tem in unem pomeniti, ker se nas taka množica snide, pri tej priložnosti moremo limance in brgone nastavit, da se iz te privilegije počasi tudi kaj družega bolj pametnega izcimi. Tako je naš veliki domorodec modroval in navduševal, da bi se „meeting“ obilno obiskal.

Znano je, da je bal pravoslovcev najelegantnejši in najbolj obiskovan celega Dunaja. Izvoljeni odborniki imajo tu pravico, vstopni list le tistemu podeliti, ki se jim dosti sposoben zdí, in so res tudi strahoviti sodniki: Minos in Radamantos v starogrškem peklu sta bila le dobrovoljčka proti njim. Gorjé dami (gospé), če le tamen, Bog obvari ogeljno-črn madež njeno moralnost kazí, ne dobi zaželjenega listka, če bi bila ne vém kako bogata in bi še toliko plačati hotla, magari ko bi hotla kot Mojzes pred gorečim grmom šolne izzuti in si obraz zakriti; vse nič ne pomaga. — Toraj je za pustni čas največi čast, ki more veselega pravoslovca doleteti, da odbornik za bal postane. Al za to se jih kakih 50 ponuja, izvoljenih je pa le petnajst, in rešanje je hudo. Kandidatje, večidel grofi in baroni, nepopisljivo prilizljivo pred volitvijo okoli pohajkovajo in se najbolj zavaljanemu pajdašu do tal priklanjajo, samo da bi si več glasovavcov pridobili. Se vé, da v ti dobi p. Jeriho za vse kandidate naenkrat neznane imenitna oseba postane, ker znan je njegov upljiv in njegovo delovanje. Al njemu se vklanjanje in prilizovanje, je prazno slamo mlatiti ali bob v steno metati. P. Jeriho je bil skalnat značaj, da malo taci. Res da on ni imel Špencirjevega mesa, da bi bil po celi dan v knjižnicah tičal, ter je bil, bi rekel, razkačen sovražnik vsega tiskanega in večidel tudi vsega pisanega. Kar je na Dunaj prišel, ni nikdar več nobenih platnic odprl, redno si je vsak teden ogledal vse podobe v „Fliegende Blätter“ in se zraven židane volje režal, ker to so bili njegovi ljubljenci. Le včasih, pa to je mogel biti že kak poseben škandal omenjen, ti je vzel „Hansjörgel-na“ v roke in je pazljivo prebral to, kar je bilo z debelimi črkami tiskanega. Al imel je naraven razum in se je vselej pri omenjeni volitvi globokega politika skazal. Imel je namreč namislek vsako leto z vso silo pri volitvi tako pritiskati, da bi enkrat pri odboru Slovani večino zadobili in tako prvo dunajsko pustno veselico v slovansko spremenili, ker v tistih časih so prekrasni slovanski bali vsled Bachovanja popolnoma zaspali. Zanimal ga je toraj pravoslovski bal neizrečeno, čeravno ga ni sam nikdar v svojem življenji vidil, ker mu je vedno fraka manjkalo, sposoditi si ga pa ni mogel, ker mu je bil vsakteri si bodi prekratek.

Ko je bil enkrat zapisnik kandidatov na „črni tabli“ nabit, si je šel precej svojih mož iskat. Pazljivo je gledal, ktere imena imajo končnice „ic“ ali „ski“, potem si jih je na papirček zapisal in šel je od tovarša do tovarša popraševati, kakošni ljudje so to, od kod da so, če se ne samo po pripetleju tako pišejo, ampak če so tudi pošteni Slovani? Bil je v ti zadevi strašno oster sodnik, po nobeni ceni se ne bi bil dal podkupiti in dobro je vsacega na sito djal, preden ga je med svoje kandidate vzel. Ponujala sta se mu enkrat dva ljubljancana in ga skoraj na kolenih prosila, da bi ju pod svoje krilo vzel, pa vse zastonj, ter dobro si je zapametil, da sta mu pred vedno na njegov slovanski nagovor po nemški odgovarjala. Zdaj sta se mu po slovanski lizala. Pa lakonično se jima je odrezal: „Nix kranerisch!“ in jima hrbet obrnil. (Kon. prih.)

### Priporočilo. \*)

„Cvetje iz domačih in tujih logov“, po katerem je letos čvetero klasiških del: „Viljem Tell“, „Kriton in Apologija“, „Babica“ in „Ksenofontovi spomini na Sokrata“ —

\*) Če tudi naš glas more kaj pripomoči, da si še več rodoljubov naroči „Cvetje“, dostavljamo tudi mi budnico: Naročite si ga, da neprecenljivo početje ne jenja zavoljo premale podpore!

Vred.

v devetih vezkih prišlo na svitlo, donášalo bo prihodnje leto zraven prestav tudi izvirne slovenske dela. Pripravljene so ali se pripravljajo za izdavo v prihodnjem tečaju: „Na sveti večer o polnoči“, izvirna epična pesem v 3 spevih od g. Gr. Kreka; Virgiljevo „Kmetijstvo“ predstavil in razložil rajni g. Dr. J. Šubic; poljski roman „Pan Podstoli“ od Krasicekega, poslovenil g. J. Navratil; Sofoklejev „Ajant“, poslovenil M. Valjavec; tri izvirne pripovedke od g. Fr. Erjavca; Tacitov „Agrikola“ od g. J. Božiča; poljska pripovedka „Palec božji“ od Dzierzkovskega, poslovenil M. Valjavec; „Smrt Čengić Age“ od Mažuranić-a, poslovenil J. Bilc; nekaj Demosthenovih in Ciceronovih govorov od g. Božiča in g. L. Horvata itd. — Da bo tudi unanja oblika notranji ceni primerna, tiskalo se bo „Cvetje“ v prihodnje z novimi, pravličnimi črkami. Naročba se razpisuje za sedaj samo na 6 vezkov; naročilna cena vsacemu vezku je 25 nov. kr., po bukvarnicah 30 nov. kr. in se odrajuje o prejemi vsacega vezka; kdor pa želi posamezne knjižice, poštnine proste, pod križnim zavitkom prejemati, naj blagovoli za vseh 6 vezkov 1 gold. 80 kr. naročnine poslati, dosednji gg. naročniki pa še 30 nov. kr. za 9. vezek, ki bo obsegal konec „Ksenofontovih spominov“, pridjati. — Naj se častiti gg. naročniki vsaj do srede prihodnjega mesca oglašé, ker se bo zavoljo velicnih stroškov „Cvetje“ vprihodnje sploh le v toliko iztisih natiskovalo, kolikor bo gotovih prejemnikov. Naj pritekó temu domoljubnemu početju na pomoč vsi prijetli domače književnosti; posebno pa prosim slavne slovenske čitavnice in semenišča, gg. učitelje in druge rodoljube, da blagovolijo nabirati naročnikov. Vsak 11. iztis se daje po vrhu.

Ker se je bilo letošnjega „Cvetja“ precej iztisov odveč napravilo, zató ga dajemo (razun „Ksenofontovih spominov“ ki veljajo sami za se 48 kr.) vsem novim prejemnikom in vsem naročnikom slovenskih časnikov po znižani ceni za 1 gold. 80 kr., če se vsaj do konca januarja na-nj oglašé. Tadi je še na prodaj okoli 60 iztisov „Cvetú slov. poezije“ po 50 kr. in okoli 100 iztisov nove „slovenske slovnice“, ki izide cela v treh oddelkih v teku prihodnjega leta, po 1 gold. (če se pa vsak oddelek poštnine prost po pošti prejemati želi, po 1 gold. 30 kr.). Naročila na „Cvetje“ in na „slovnico“ prejema v Celovcu vredništvo „slov. Glasnika“ in „slov. Prijatla“, v Ljubljani pa slavne vredništvi „Novic“ in „učiteljskega Tovarša“, kterima naj se pošilja naročnina s polnim naslovom vred v poseben listič zapečaten, da kaka pomota ne nastane.

V Celovcu 1. decembra 1862.

Vredn. „slov. Glasnika“.

### Dopisi.

Iz Gorice 9. dec. + — Prešlo nedeljo zvečer je obhajala tukajšna čitavnica prvo besedo. Poseben program za ta večer ni bil načrtan, le tombola in domače razveseljevanje. Zbralo se je za prvokrat precej veliko društvo v manjših treh, za veselico posebno okinčanih sobah čitavničnih v Stabilovi hiši na „Travniku.“ Društvo je lepšal zal venec rodoljubnih gospá in gospodičinj. Stanovi so bili skoro vsi zastopani: vojaški, uradniški, duhovni, učeni, mestjanski, in tudi kmetiški je imel svojega zastopnika. Po tomboli, med katero se je sploh slovenska beseda slišala, je improviziran zbor zapel nekoliko slovenskih budnic z glasovirnim sprejemstvom, in akoravno se niso pevci še popolnoma zbrali in vredili, vendar je lepota domačih slovenskih pesmic podbudila marsiktero srce in oživila zbrane ude novega društva. Ker je pesem poleg narodne zavednosti močna vez, ki druží člane enega naroda, bodo odborniki čitavnice gotovo skrbeli, da dobijo v petji izurjenega mojstra in potrebno število pevcov, ki bodo soznanjali tukajšno občinstvo z duhom slovenskih pesem in slovanske glasbe.



Že si je čitavnica lepo število goriških in zunanjih udov pridobila; med temi je tudi več kot eden višega rodú, ki so z veseljem pristopili; nadjamo se jih čedalje več iz mnogih stanov, ker „utile dulci“, ki ga podajajo čitavnice svojim družbenikom in ga bo nudila tudi čitavnica naša svojim, je močen magnet vsakemu, ki mu rodoljubno srce v prsih bije. V to pomozi Bog! „Besedice“ bojo za naprej vsako nedeljo.

**Iz Teharij na Štajarskem 7. dne grudna.** — Po nekem malem opraviu prišel sem unidan v celjsko c. kr. okrajno pisarno pa zapazim na veliki mizi velik zvezek po slovensko natisnjenih pozvavnic (Vorladungen). Baram nekega starega uradnika: ali bojo odslej uradnije slovenske pozvavnice na kmete pošiljale? Odgovori mi prijazno: „Revni kmet po hribovskih straneh in oddaljen od mesta ne razume čisto nič nemške pisave in si mora daleč tolmača iskati; zato mu bomo rajši slovenske pozive pošiljali.“ Čeravno mala drobtinica slovenskega napredka, vendar kaže, da malo po malo se zbuja gosposke in spoznavajo potrebe slovenskega kmeta. Zato bi bilo tudi potrebno, da bi c. kr. okrožna in deželna sodnija take listke v slovenskem jeziku razpošiljale.

Miha Vizjak, posestnik.

**Iz Železnikov 11. dec.** — Kakor so bili prijetni prvi dnevi letošnje jeseni, tako nam je bil malo ugoden njeni poznejši čas. Pogostni nalivi niso dali zemlji časa, da bi se bila zamogla popolnoma odsahniti in tako si kmetovavci še dozdej niso zamogli pripraviti potrebne stelje. Uboga živinica bo mogla tudi mraz in veliko nečednost trpeti, ako nas sneg kaj kmalo zapade. Tudi ajda je mogla letos nenavadno dolgo čakati mlatve. — Kakor drugi trgovci in obrtniki, tako čutijo tudi naše gorenske fužine letos hude posledke ptujih vojsk in prekucij. Navadno je bila o tem času v Trstu najboljša kupčija za železnino; letos pa je nekako vse na tleh. Vse toži o pomanjkanju denarja, pa še kar ga človek dobi, je ravno tako, kakor bi ne imelo nobenega téka. Čudno bode, ako Bog kako drugač ne dá. — Novo leto trka na duri in z njim čas naročnine časnikov. Želeti je, — srčno je želeti, da bi vsi Slovenci podpirali z naročnino domače dobre liste in dali slovo vsem onim, katerim glavna naloga je največa radost, teptati v prah in blato vse, kar zadeva narodne pravice slovanske in katoliško vero. Ne misli si, rojak, da si „nobel“, če leži na tvoji mizi „Presse“ ali kak drug list enake baže. Vsak pameten človek te velikoveč pomišlje, ako vidi, da onega še dobrovoljno plačuješ, ki te — bije v obraz. Duh domorodni, duh slovanski zbuja se; Bog daj, da zbudil bi se tudi v novem letu gledé podpore domačega dobrega časništva \*) v obilni obilni méri. Vsem onim pa, kateri držali se bodo naprej stare trme, privošili bi v hiši tistega sicer revnega pa odkritosrčnega slovenskega rokodelca, ki je bogatemu posestniku, vidši pri njem „Presse“, naravnost rekel: „Gospod! pravijo, da ni naš poseben prijatelj, kdor si ta-le časnik drži.“ — Vsem rojakom vesele praznike in srečno novo leto! Bog!

J. Levičnik.

**Iz Ljubljane 15. dec.** — Mestni zbor, ki je bil danes, se je sukal okoli treh stvari, ki so se obravnavale z neko posebno živostjo. Prvo so bile delitve mestjanstva (Bürgerrechtsverleihungen) nekterim, ki so za to prosili. V zadnji seji so bile nove pravila za mestjanstvo ali „purgarstvo“ sklenjene, po katerih ima vsak, kateri se na novo sprejme za mestjana, plačati do 50 gold. v mestno kaso, do 25 gold. pa strelišni družbi. Ker že unikat so se nekteri odborniki upirali zoper plačilo k strelišni družbi, je danes gosp. kantonski poglavar Pajk besedo poprijel in za svojo stran spet protestiral zoper to plačilo ter rekel,

da po ravno tisti pravici bi lahko tudi kazina ali čitavnica kakošno davščino zahtevale. Al kar je sklenjeno bilo, je sklenjeno ostalo. — Drugo je bila ponudba nekega unanjega gospoda, ki bi rad tisti kos mestnega mahú (močirja) kupil, ki se „purgarski del“ imenuje in 180 oralov meri. Ker cena mahú od leta do leta raste, ne kaže, da se zdaj prodá ta mestna lastnina, v kateri ima mestna kasa velik kapital, ki ji že zdaj leto in dan donaša 564 fl. obresti, in ker tudi dnarnica mestna ni v taki zadregi, da bi se móгла znebiti te lastnine, tedaj finančni odbor nasvetuje, naj se ne prodajo „purgarski deli.“ Dr. Bleiweis se čudi slišati, da je odbor danes vseh drugih misli, kakor je bil pred malo mesci, ko je prodal tudi dober kos mestnega mahú! — Sklep je bil po nasvetu odborovem. — Najbolj živi pa so bili pomenki, ko je g. dr. Čuber naznanil odboru, da mestni dnarničar toži, da nima denarja v kasi, dolgovi pa je 15505 gold. poplačati. Gosp. doktor nasvetuje 5 reči, da se reši mestna dnarnica iz zadrege za zdaj in vprihodnje, ter je dokazal, da mestna kasa je najbolj v zadregi zato, ker se je veliko zidalo pri nunah za šole in se naredilo novih kanalov in novega tlaka veliko; mesto ima sicer čez 20.000 gold. obligacij, pa te se ne smejo prodati, ker spadajo v matico mestno. O tem se uname živa beseda: dr. Ahačič, Horak, Verhove, Šventner in drugi trdijo, da je razloček med obligacijami, in pozvediti je pred vsem treba, ktere se smejo prodati, ktere pa ne. Gosp. Stedri z mnogimi drugimi odborniki misli, da žalostni dopis mestnega dnarničarja je premalo razložen in da se ne vé prav, ali smo res v taki zadregi; potem razlaga, kako mora gospodar sploh v svoji hiši varčno ravnati in opustiti dela, katerih po svojem premoženju zmagati ne more. To je vse res in lepo; al s temi besedami je govornik ravno najbolj odbor za stavbe in tedaj tudi sam sebe interpeliral, zakaj ravno zidarije, kakor se je pred reklo, so največ stroškov prizadjale mestu, ki bi se bile mogle tedaj potem takem opustiti, če ni dnarja bilo. Gosp. župan, kateri po dotičnih odborih obširne samooblasti nima, ima zdaj lahak stan in po takem ni odgovoren za to rano, ki se je nenedoma pokazala. Sklep vsega pa je bil, da so bili gospodje dr. Ahačič, Pajk in Heiman izvoljeni, naj preiščejo dnarne zadeve natanko in drugi pot zboru nasvetujejo, kaj je storiti. — Mi pa mislimo, da ni tako huda, kakor se kaže na prvi pogled, dnarna zadrega; pa tudi to nam bo vsak potrdil, da je bilo potrebno, kar je bilo letos v mestu storjeno, in da še veliko veliko več je storiti vprihodnje; pa nepotrební stroški naj se opuščajo, kakor pošiljanje obrtnikov v London itd.

— Svitli knezo-škof ljubljanski so se podali včeraj k sklepu državnega zbora na Dunaj.

— Spet je bila v nedeljo prav lepa „beseda“ in čitavnica bila je še bolj polna kot prejšnjo nedeljo. Čitala sta se 2. in 3. del Vilelma Tela, pri katerem ste se udeležile na novo gospá in gospodičnja pa 9leten fantek, ki je delal Telovega sina. Spet sta ta dva dela izvrstno dopadla — in po pravici, zakaj ako si poslušal od deleč, pa nisi vidil knjižic v rokah gospa in gospodov, mislil si, da si v gledišču, ne pa v čitavnici. Pa še dve gospodičnji ste nas razveselile s prav prijetnima deklamacijama; ena je prelubeznjivo govorila Dežmanovo šaljivo baladico „Janko cigan“, druga pa tužno „Rožico“, ki jo je po Klesheimu poslovenil Malavašič. Vilharjeva pesem „Slovo od domovine“ (samospev) in Riharjeva „Žalostni glasi zvonov“ (čveterospev) ste bile pevsk dodatek, ki je bil tudi z veliko pohvalo sprejet. Po „besedi“ smo po navadi pri veseli večerici še enmalo posedeli v prijaznih pogovorih in slišali smo med drugim prelep dvospev dveh gospodičinj, ki nam za prihodnje naše „besede“ obetate še marsiktero veselo uro. — Ako vidimo od tedna do tedna veselejše gibanje pri „besedah“ v čitavnici, si mislimo, da Slomšekovo pesmico „Preljubo veselje, oj kje si domá?“

\*) „Novice“, „Danica“, „Učit. tovarš“, „Naprej“, „Stimmen aus Innerösterreich“, „Prijatelj“, „Glasnik“, glejte! koliko žlahnih zakladov poštenega domačega blaga. Pis.



obrnivši jo na svetno stran, bi mógli pač po pravici obrniti na naše „besede“ v čitavnici. Kdor pa misli, da govoreči „pro domu sua“ prenapenjamo hvalo, temu povemo, kaj je celó „Triesterca“, od ktere vendar nobena živa duša ne more reči, da slovenščino na svoje ljubeznjivo srce pritiska, te dni o „besedah“ naših pisala rekši: „Die Abwechslung, welche die Direktion der Čitavnica in die Besedas zu bringen weiss, ist nur zu loben, und ihre Bemühungen finden auch offenbar ihre lohnende Anerkennung; die Piecen, welche sie wählt, amüsiren, instruiren, animiren, und man könnte einem anderen Vereine, der sich aus der Sphäre des Tanzens, Spielens und Tabackqualms nicht zu erheben vermag, zurufen: „Gehet hin und thut Aehnliches zur Belebung eures Vereines!“ — V nedeljo se bo dovršil Vilelm Tel, in napovedano nam je spet zraven tega nekaj novega mičnega v muzikalnem obziru; pa menda tudi brez deklamacije ne bo; nadjamo se, da kaka ljubeznjiva domoljubkinja nas bo prehapila ž njo.

— Iz letošnjega naznanila sl. škofije se vidi, da dohodki Alojzjevišča so znesli letos 7635 gold. 98 kr., stroški pa 6516 gold. 7 kr. in da glavno premoženje konec septembra 1862 je bilo 89620 gold. Pogrešamo pa v tem naznanilu, kar bi bili posebno radi zvedili: koliko slovnikov se je namreč že dosihmal prodalo, ker nam ravno razprodajanje tega dela, ki so ga rajniškofnamenili svojim rojakom, nekako priča, kako napreduje materni naš jezik.

— Naj dodamo današnjemu listu še kratkočasnico, ne izmišljeno, ampak resnično, ktera kaže, da pritožbe, ki jih „Novice“ donasajo o nekterih poštnih uradnikih na Slovenskem, so celó pravične. Nedavnej pride ženska na neko pošto pa praša: „ali ni ena škatlja za njo tukaj?“ Poštar, slovenskega jezika neveden, pogleda v predalček za pisma, pa odpravi žensko s temi besedami: »*Alt die Škatlja ist fein Brief da.*« Nadjamo se, da nam bo letošnji „Postbüchel“ prinesel to burko.

### Novičar iz domačih in ptujih dežel.

**Iz Dunaja.** Iz državnega zbora. (Govor goriškega poslanca gospoda Gorjup-a v 194. seji državnega zbora zoper povišanje gruntnega davka.) Pri velikih stiskah, v katerih je carstvo gledé na svoje finance ali dnarne reči, govoriti zoper povišanje gruntnega davka, res obeta malo hvale; če se pa vendar lotim tega, bodi najpred tū povedano vsem očitno, da me to storiti silijo posebne okoliščine, ki vladajo kakor morebiti nikjer drugod v tisti deželi, ktere poslanec biti si jez v čast štejem.

Kjer se namreč sedanji davek plačati ne more, ondi je reč zgolj nemogoča, da bi se deželi še večji davek naložil.

Že v 153. seji, ko je šlo za ceno solí, sem popisaval visokemu zboru, kako dežela boža, odkar je začel vinski in židni pridelek po bolezní vinske trte in židnih črvov ali sviloprejk tako močno pojemati; v številih sem takrat izkazal, da je deželica ta, ki ima samo 51 kvadratnih milj in kakih 200.000 prebivavcov, pri vinu vsako leto memo poprejšnjih letin po ravni, kodar je vés pridelek pokončan, za več kakor 759.000 gld. sirovega dohodka na zgubi; če se pa prišteje še zguba po gričih in hribcih, za celih 900.000 gold.; da se žide za 434.000 gold. na leto manj pridelaja; toraj vsa škoda od teh dveh pridelkov v enem letu dosega celi milijon in tristo tavžent goldinarjev; tudi sem povedal takrat, da so, če se tudi ne pomisli na dolge iz menjic (kambialov) in na druge dolge, ki jih je na kupe, že sami tisti dolgovi, za ktere so v gruntnih bukvah zemljišča zastavljene, narastli se do števila za tako malo deželo pač neprimernega od trinajst milijonov in osem sto tavžent goldinarjev.

Kar sem tukaj dotrdil s števili, ni zmišljeno ali kakor si bodi zrajtano, temuč posnel sem jih iz sporočila, ki ga

je goriška zbornica kupčijska podala visokemu ministerstvu za trgovino ali kupčijo v letu 1859, toraj ob takem času, v katerem se še ni mislilo na povišanje davka, tedaj se ni bati, da bi rečena zbornica iz strahú pred večim davkom bila kaj povedala drugače kakor je; v resnici, in toliko manj se je tega bati, ker ravno to sporočilo obrtnost na Goriškem v primeri s kmetijstvom hvali in povzdiguje.

Silno velikim številom, kakor sem jih povedal, naj se pa tudi za to nihče ne čudi, ker je znana reč, da trtna plesnoba če kje s tako silo pritisne, kakor je pritisnila po Goriškem, vinstvo po ravni do dobrega pokončuje in samo po gričih nekaj malega pušča; na Goriškem pa prihaja največ del vinskega pridelka na furlansko ravnino.

Tista bolezen pa, ki svilne ali židne črvice morí, se je po vsi deželi razšla, po ravnem kakor po hribih. Zraven tega pa še zmér ni nehala tudi krompirjeva bolezen sosebno po goratih krajih, kjer je sploh uboštvo domá in so davki prav veliki, kakor bom pozneje pokazal.

S tem popisom se ujemajo tudi naznambe, ki mi jih je goriška kmetijska družba poslala nalašč za to, da jih visoki zbor po meni zvé in premisli. Hočem jih toraj vsaj prav ob kratkem tū razložiti, ker se ž njimi dajo razjasniti une števila.

Za primér, kaj premore trtna bolezen, kako nezmérno škodo napravlja, omenjeno je znano posestvo neke kneginje iz goriške Furlanije. Na tem posestvu se je poprej po desetletnem prerajtu 6000 veder vina na leto pridelavalo. V vseh teh desetih letih pa, odkar se je bolezen prikazala, se ga je pridelalo samo 450 veder. Občina oglejska (akvilejski komun), ki leží v nižavi ob morji, je prišla ob vés svoj pridelek, ki ji je pred donasal letnih 100.000 gold. poprek. Ta primera veljá za vse ravnine in doline, in le malo bolje je tudi po goricah in brdih.

Kar se pa tiče židnega pridelka, izkazuje goriška kmetijska družba na tanko, držeč se prav zanesljivih zapisov, ki jih namreč napravlajo pri mestni vagi, da se je v zadnjem letu pred boleznijo, to je, v letu 1857 v Gorici 221.279 funtov židnih mešičkov (kokonov) za 387.237 gold. prodalo, v tem ko se je letos (1862) samo 15.679<sup>3</sup>/<sub>4</sub> funtov za 21.951 gold. spečalo, tako, da samo v Gorici iznese razloček celih 365.286 gold.

Ker je pa gotovo, da se v Gorici samo polovica kokonov poprodaje, druga pa v Palmo, v Videm in pa naravnost na tiste, ki se s predenjem žide pečajo, toraj dosega ta razloček med nekdanjim in sedanjim pridelkom deželi na škodo celih 730.000 gold. v enem letu.

Oboje skup vzeto zmanjšuje letne dohodke gruntnih posestnikov na ravni vsaj za polovico, večkrat tudi še več. Po pogodbah, ki so bile sklenjene s kmeti (koloni), in po natančnih izkazih je izpričano, da v zadnjih desetih letih neko posestvo, ki ima 18<sup>10</sup>/<sub>16</sub> oralov (johov), ni dajalo več kakor 47 gold. 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr. čistega dohodka, če se namreč davki odštejejo, in neko drugo posestvo v najrodovitnejšem kraju, ki ima 19<sup>6</sup>/<sub>10</sub> oralov, samo 92 gold. 80 kr. na leto; po katastru je pa čisti dohodek pri prvem zemljišču postavljen na 150 gold. 48 kr., pri drugem pa na 254 gold. 10 kr., toraj na trikrat toliko, davek pa od prvega iznese 46 gold. 38<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kr., od drugega pa 73 gold. 72 kr. na leto, to je, brez malega ravno toliko, kolikor posestniku v resnici čistega letnega dohodka ostaja.

S tem se dá ovreči in spodbiti tudi to, kar nekteri pravijo, da namreč dohodki po katastru postavljeni ne dosegaajo še polovice, ali celó tretjine ne od tistih dohodkov, ki jih posestnik v resnici vleče. Da pri nas ni takošna, toliko je gotovo in se ne more tajiti. Marveč povedati moram in če bi treba bilo, lahko tudi s primeri izkažem, da v zadnjem času po goriški Furlaniji ni bilo mogoče prodati grunta po ceni katasterskemu cenilu primérni.

Iz vsega tega je tedaj očitno, da s tako skrčenimi prihodki ni mogoče nikakor vsakdanjih stroškov opravljati,